CBS DE BENTETOP
PROTOCOL SOCIALE VEILIGHEID

Algemeen

Op de Bentetop wordt gewerkt met de methode KWINK, gebaseerd op het boek ‘Groepsplan Gedrag’ van Kees van Overveld (2016; 2017). Tevens wordt er elke ochtend gewerkt aan Sociale redzaamheid door gesprekken en activiteiten met leerlingen rond de thema's in 'Trefwoord', de methode voor godsdienstonderwijs. De school beoogt hiermee een link te leggen tussen levensbeschouwelijke vorming, sociaal-emotionele redzaamheid en burgerschap.

Het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) erkent Kwink als theoretisch en wetenschappelijk doeltreffend en goed onderbouwd curriculum voor Sociaal Emotioneel Leren (SEL).
Goed voorbeeldgedrag is minstens zo belangrijk als het geven van een goede KWINK-les. Een andere succesfactor is dat de dingen die kinderen leren die onmiddellijk in de dagelijkse praktijk van de klas toegepast kunnen worden.

In KWINK zijn alle kenmerken van Positive Behaviour Support (PBS) verwerkt waarbij 5 kernelementen centraal staan:

- een schoolbrede aanpak op basis van gedeelde waarden;
- prioriteit voor preventie;
- positieve en duidelijke benadering;
- effectief werken met data;
- samenwerking.

Schoolbrede aanpak

Door de hele school worden de lessen gegeven en wordt gewenst gedrag voorgedaan door de leerkracht en de leerlingen. Het principe: voordoen, meedoen, nadoen staat daarbij centraal. Een link kan hierbij gelegd worden met de methode 'Trefwoord' waardoor Kwink samengebracht wordt met de christelijke identiteit van de school. Afspraken rond het geven van de lessen worden regelmatig geëvalueerd.

Prioriteit van preventie

Onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' zijn de lessen van Kwink een prioriteit in de school en worden duo-leerkrachten geacht zich te informeren over de inhoud van het actuele topic binnen kwink. De lessen dienen in de praktijk uitgewerkt te worden.

Op het plein hangen duidelijke afspraken met pictogrammen.

- Als ik speel let ik op de ander
- Ik probeer het zelf goed en met woorden goed op te lossen
- Ik zeg duidelijk: "Stop hou op!"
- Als ik het niet zelf op kan lossen, ga ik naar de pleinwacht
- Ik ben verantwoordelijk voor het materiaal
- Ik heb plezier

In de klas worden de afspraken met leerlingen besproken en geoefend. Afspraken gelden voor de klas, de gang en het leerplein. In de eerste weken van het schooljaar worden in samenspraak met de kinderen de groepsregels opgesteld tijdens de "Gouden weken".
Leerlingen van groep 7/8 worden betrokken bij de pleinwacht in de ochtendpauze. Zij leren te bemiddelen bij kleine conflicten met jongere leerlingen.

Start van het schooljaar- een veilig groepsklimaat.

Aan het begin het schooljaar hebben wij extra aandacht voor groepsvorming. Dit noemen wij de "Gouden weken".
In de eerste week wordt met de groep samen een groepsmissie opgesteld. Hieruit vloeien de groepsregels voort. Gedurende het hele schooljaar kan worden terugverwezen naar de Missie en regels in de groep. Deze worden zichtbaar in de klas opgehangen.
De tweede week ligt de focus op het eigen handelen, de rol en taak van de leerling in de groep.
De derde week ligt de focus op samenwerken. Coöperatieve werkvormen worden ingezet om de groep en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groep te versterken.
In schooljaar 2025-2026 worden het team extra ondersteund door het ondersteuningsteam van Viviani.

Positiviteit en duidelijke benadering

PBS en kwink werken volgens de methode 'oplossingsgericht werken'. Hierbij staan een aantal kenmerken centraal.

- Duidelijk klassenmanagement is een voorwaarde voor een veilig en effectief leerklimaat. Leerkrachten hebben de mogelijkheid tijdig advies in te winnen bij de intern begeleider van de school. Indien noodzakelijk wordt er specialistische hulp gezocht bij het expertiseteam (orthopedagoog of onderwijscoach) of School Maatschappelijk Werk.
- De nadruk ligt vooral op het belonen van gewenst gedrag en niet van ongewenst gedrag. Negeren waar mogelijk, helpt ongewenst gedrag uit te doven, hetgeen niet wil zeggen dat er geen duidelijke consequenties zullen zijn voor ongewenst gedrag. Deze consequenties worden van te voren met leerlingen besproken. De leerling wordt aan het gewenste gedrag herinnerd. Mocht de leerling toch volharden in het ongewenste gedrag, volgt de consequentie.

- Gewenst gedrag wordt voorgedaan, door de leerkracht en door leerlingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van rollenspellen, waarbij zowel het goede als het niet goede gedrag gespeeld wordt.
- Leerlingen worden betrokken bij het vinden van hun eigen oplossingen. Eigenaarschap staat hierbij centraal. Als leerlingen eigenaar worden van hun problemen, worden ze ook eigenaar van hun oplossingen (Hart, 2017). Collega's van de Bentetop hebben in het schooljaar 2017/2018 een cursus eigenaarschp gevolgd waarbij de nadruk ligt op het betrekken van leerlingen bij het stellen van doelen (zowel op sociaal-emotioneel niveau als op cognitief niveau).
- Hoewel er een wezenlijk verschil is tussen pesten en plagen is het wel belangrijk om alert te zijn bij plagen, dit kan soms een voorfase zijn van het pesten. Bj licht plagen is het belangrijk dat de leerkracht daar ook licht op reageert. Belangrijk is dat de leerling leert zijn grens aan te geven. Bij zwaarder plagen is de benadering individueel zowel in het aanspreken van de plager als ondersteuning van de geplaagde. Hierbij is niet het doel om schuld te bekennen maar om een oplossing te bedenken. Er kan gekozen worden om samen met de geplaagde leerling een buddy te zoeken, een medeleerling die helpen kan "uit de situatie "te stappen.
- Ondanks alle preventieve maatregelen die we nemen kunnen we pesten nooit volledig uitbannen. Allereerst is het belangrijk om te kijken of het stukje preventie nog wel goed wordt uitgevoerd maar soms is meer nodig. Als preventie niet meer voldoende is kan ook worden gewerkt volgens de steungroepmethode van Sue Young (2016), een methode die met vrij kort durende interventies voor verbeteringen kan zorgen en tevens een oplossingsgerichte pestaanpak is. Dit wordt nader in dit document uitgelegd onder het kopje "Steungroep". Hierbij staan de onderstaande stappen centraal.
    1. Gesprek met de gepeste leerling over het probleem, wat er wel goed gaat en de eventuele hulpbronnen van de leerling
    2. Gesprek met de supportgroep over hoe zij de leerling zouden kunnen ondersteunen.
    3. 2-4 vervolggesprekken met de leerling en de supportgroep en terugkoppeling naar ouders.
- Gedrag is aan te leren en leren kost tijd. Als leerlingen iets nieuws aan het leren zijn, maken ze ook nog wel eens een keer een fout. De insteek is dan volgens de growth mindset van Dweck (2008): "Dit kan je nog niet" in plaats van "Dit kan jij niet". Elke dag is er de gelegenheid om opnieuw te beginnen.

De Steungroep

Deze stappen worden uitgevoerd in overleg met collega's, ouders en Ib-er en wordt ingezet als al het andere niet werkt!

Stap 1 : Gesprek met het gepeste kind

De leerkracht gaat in gesprek met de leerling en probeert in dit gesprek het volgende te achterhalen. Hoe beleeft het kind het pesten, wie zijn er wel en niet bij betrokken, wat en waar gebeurt het. Het is belangrijk dat het kind zich gesteund en veilig voelt. Spreek met de leerling uit dat er wat veranderd kan worden aan de situatie, maar alleen als de leerling dat zelf wil. Bij toestemming bespreek je het proces van de volgende stappen.

Stap 2: gesprek met de supportgroep
Na het gesprek met de gepeste leerling wordt zo snel mogelijk een gesprek met de steungroep gepland. De steungroep bestaat uit vrienden van de gepeste, de pester, de meelopers en wat buitenstaanders. Het probleem wordt uitgelegd, niet om schuldigen aan te wijzen maar om oplossingsgerichte ideeen te verzamelen. Deze ideeen worden verzameld en beschreven (dit zijn géén afspraken of beloftes). Daarna wordt de verantwoordelijkheid overgedragen aan de groep. Na een week wordt de groep weer bijeengeroepen. De leerkracht bemoeit zich niet met het proces maar is bereikbaar voor de leerlingen. De gepeste leerling wordt niet op de hoogte gebracht van afspraken, de collega's moeten wel weten van de pesterijen zodat ze het in de gaten kunnen houden.

Stap 3: Tweede gesprek gepeste kind

Na een week is er een tweede gesprek Wat gaat beter? Welke bijdrage heeft de leerling zelf geleverd om te zorgen dat de situatiebeter wordt. Wat ziet de leerling nog graag veranderd en wat zijn de verwachtingen. Benoem dat je de situatie blijft volgen.

Stap 4: Tweede gesprek Supportgroep

In dit gesprek wordt ieders bijdrage besproken, Bij voorkeur in de supportgroep maar het kan ook ook individueel. Meestal is het pesten na een week gestopt. Soms is het nodig nieuwe acties te laten bedenken door de supportgroep. Dit wordt dan na een week weer geevalueerd.

Ouders op de hoogte brengen

Het is van belang ouders te informeren over het veiligheidsbeleid van de school. Bij pesterijen is het van belang ouders op de hoogte te brenegen. Er is de mogelijkheid om in het eerste gesprek met de leerling te vragen of hij wil dat ouders op de hoogte worden gebracht van het feit dat deze gesprekken gevoerd (gaan) worden. Wanneer iemand anders dan de eigen leerkracht deze gesprekken gaat voeren is het belangrijk dat ouders dit weten. Ouders mogen weten dat bij gewelddadig gedrag altijd wordt ingegerepen en dat er een actie of sanctie volgt.

Monitoren van leerlingen

Twee keer per jaar wordt het leerlingvolgsysteem Cito ingevoerd. In de groepen 3 en 4 vullen de leerkrachten de digitale observatielijsten in. In de groepen 5 t/m 7 worden de lijsten ingevuld door leerkrachten en leerlingen. Leerlingen vullen 3 vragenlijsten in: veiligheidsbeleving, sociale vaardigheden en leer- & leefklimaat. De gegevens worden tijdens de groepsbesprekingen besproken met de intern begeleider en eventueel worden vervolgstappen genomen op groeps- of leerlingniveau waarbij tevens gekeken kan worden naar verwijzingen naar externen of de hulp van externen binnen de school. Regelmatig is er voor leerkrachten de gelegenheid om via intervisie een probleem in het team te bespreken tijdens vergaderingen.

Samenwerking

In het waarborgen van een gezond en veilig pedagogisch gezonde sociaal-emotionele leeromgeving is de samenwerking met ouders belangrijk. Prioriteit van de IB'er op de Bentetop is het effectief organiseren, coördineren van gesprekken tussen ouders, leerkrachten en externe organisaties die hulp bieden aan leerlingen bij ons op school. Contacten hiervoor lopen via: het expertiseteam van Viviani (met orthopedagogen en een onderwijsdeskundige), schoolmaatschappelijk werk, de Toegang (jeugdzorg) en Yorneo. Maar ook binnen andere gezondheidsinstanties als: schoolarts, schoolmaatschappelijk werk, logopedie, GGD, GGZ of Accare enz. De IB'er is tevens vertrouwenspersoon voor leerlingen, leerkrachten en ouders. Zij heeft ook de trainingen gevolg voor KwinkCoach om juist de contacten tussen school en thuis scherp in het vizier te houden.

Stappenplan veiligheid

Aan het begin van ieder schooljaar stelt de Intern Begeleider zich in de groepen voor als vertrouwenspersoon.
Voor klachten rond het welbevinden en de veiligheid van leerlingen zijn leerlingen en ouders in de eerste plaats welkom om dit met leerkrachten door te spreken. Ouders kunnen hun zorgen aangeven tijdens de 10 minutengesprekken die 3 maal per jaar gehouden worden of ouders kunnen hiervoor een afspraak maken met de leerkracht.
Mochten ouders er samen met de leerkracht niet voldoende uitkomen, kan door de betreffende ouders of leerkracht contact gezocht worden met de Intern Begeleider die op maandag of donderdag op school aanwezig is.

Stappenplan in de klas

Aan het begin van het schooljaar worden de klassenregels opgesteld in samenwerking met de groep. Verwachtingen in zichtbaar gedrag worden uitgesproken.

Het komt voor dat leerlingen zich niet aan de regels houden. Vaak is het wijzen op de regels voldoende. De leerling heeft dan de keuze zich te conformeren aan de regels of dit niet te doen en daarmee een vooraf bekende sanctie te accepteren.

Kiest de leerling voor het continueren van het ongewenste gedrag is de consequentie duidelijk en volgt de sanctie, die passend is bij de overtreden regel.

We willen korte lijnen met ouders, dus bij herhaaldelijk ongewenst gedrag, zullen we ouders op de hoogte stellen. Dat kan per mail maar liever telefonisch.

Bij ontoelaatbaar gedrag waarbij de fysieke of mentale veiligheid van leerlingen of leerkrachten in het geding komt, wordt ook contact opgenomen met de ouders van de betreffende leerling (en).

Vertrouwenspersonen

Onze intern begeleider is vertrouwenspersoon en anti-pest coördinator. Dat is Rita Timmerman: r.timmerman@viviani.nl

De externe vertrouwenspersoon voor de VIVIANI-scholen is:

naam: Jutta Hoogland

telefoonnummer: 085-1055055

Jutta Hoogland van Het Vertrouwensbureau is een ervaren externe vertrouwenspersoon en ondersteunt tevens de interne contactpersonen. Zij weet haar weg te vinden in de wereld van klachten binnen het onderwijs. Met name haar deskundigheid als pre-mediator werkt oplossingsgericht. Vanuit haar ervaring als docent, leerlingbegeleider en externe vertrouwenspersoon is zij specifiek inzetbaar binnen het onderwijs.